

VENDÉGLŐSÖK LAPJA

A HAZAI SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSKO, PINCÉREK ÉS KÁVÉHAZI SEGÉDEK ÉRDEKEIT FELKAROLÓ SZAKKÖZLÖNY.

Megjelenik havonként kétszer, minden hó 5-én és 20-án.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 16 kor. Negyedre . . . 4 kor.
Félévre . . . 8 kor. Egyes szám ára . 1 „

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ:

IHÁSZ GYÖRGY
ÖRÖKÖSE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IX., Ferenc-körút 22. Tel.: József 22-81

Kéziratok és előfizetések ide intézendők.

Kiadóhivatali órák: délután 3—5 óráig.

Mozgóképek.

▽ ▽

A vasuti vendéglőket

hir szerint a Magyar Bank akarja bérbevenni. Még csak hírlék. De — valljuk meg őszintén — ha nem is mindig az olyan hír, amely mögött a Magyar Bank áll: ám hogy fenyegető, az bizonyos. Értsük meg jól: arról volna szó, hogy Kőrösmészől — Dévényig, Fiumétől — Prededlig, Mezőlaborcától — Fehringig minden, de minden vasuti vendéglőre a Magyar Bank akarja rátenni a kezét. Lehet-e ez? Miért ne? Es mi nem lehet, ha a Magyar Bank akarja? De jó lesz-e így? Nem hihetjük. Fő azonban, hogy a vasuti vendéglősök gyorsan, de gyorsan szervezkedjenek. Rendelkezésekre állunk. Szervezedve talán kivédhetik a nekik száraz csapást.

A kávéskó beszerzési központját

nem sikerül — úgy látszik — megcsinálni. Bizony baj ez. Baj, hogy az egy ipart üzők, egy iparban erősen dolgozók s most egy iparban nagy nehézségekkel küzködők nem értik meg egymást. Több nyugalom, tárgyilagosság, mérséklet kellene mindakét részről. Az ellentéteket mindig ki lehet tapintattal, finomsággal, okossággal egyenlíteni. Ki is kell. Mert ha magunk nem értjük meg egymást, hogy kívánjuk, hogy a hatóságok és fogyasztóink megértsenek bennünket? Nem akarjuk sehogy se elhinni, hogy már mindennek vége volna. Erősen akarjuk hinni, hogy minden kávéskóban fellépkedik a nagyértékű higgadság és mégis csak megcsinálják mindnyájuk hasznára, előnyére a beszerzési központot.

Nemes Kún.

Egyesült erő az erő.

Irta: Gyökössy Endre dr.

A nyáron beszélgettem egyik alföldi nagyközségben a község igen értelmes bírójával; földmivelő, egyenes lelkű, tiszta eszű, komoly, bronzarcú paraszt ember az atyafi. Hogy, hogy nem: a politikáról is szó esett. S csodálatosan egyszerű, de mélyen zengő szavakkal szomorkodott azon, hogy — három függetlenségi pártja van az országnak, mert vannak egyesült függetlenségek, függetlenségi és 48-asok és pártonkívüli függetlenségek.

S így sóhajtott fel a gyönyörű szál és egészséges koponyájú és lelkű magyar:

— Hej, uram, a három függetlenségi párt kevesebb, mint az egy!

*

És ezzel legyen szó a vendéglősök dolgáról. A vendéglősöknek is három egyesülésük van; az egyik az országos, a másik az ipartársulat s a harmadik a budai. Mindhárom komoly, derék, dolgozó egyesülés. A maga ereje, tehetsége, iparkodása szerint mindhárom a vendéglősök érdekeiért fáradozik.

De azért nincs más hátra, mint-

hogy mi is felsóhajtsunk ebben a nehéz napokban:

— Hej, urak, urak, vendéglős urak, kevesebb ez a három egyesülés, mint az egy.

A mi lapunk független mindenkitől és mindenektől. Mi bátran és egyenesen mondhatjuk meg embereknek és egyesüléseknek az igazságot, már t. i. azt az igazságot, amit mi szerényen, de határozottan véleményünk, hitünk szerint való igazságnak tartunk.

Mi sokra becsüljük a három egyesületet, mindahárom egyesület igazán kiváló vezetőjét. A Palkovicsok, Hajósok és Kunzék dolgos, szorgalmas, komoly szakemberek s így méltó és nagyon is érdemes irányítói, vezérei a vendéglősöknek.

Óh, ha hárman egygyé tudnának lenni! Ha egyesült erővel egy egyesülésbe tömörülne Budapest minden fogadósa, kis és nagy üzletek tulajdonosa, a pesti és a budai oldal egyaránt.

Éz volna az erő!

Mert egyesült erő az erő!

Uradalmi fajborokat szállit és közvetit Schwarcz Béla
(Tolna-megye) borbizományos Nagydorogh

Papirszalvéta

kávéskó és vendéglősök részére
(nagy étkező szalvétták) legolcsóbb minőségtől legfinomabbig

SALZER J. papirszalvéta gyárában Budapest, IV. ker., Ferenc József-rakpart 15. sz

A vendéglősök beszerzési szervezetéről.

Írta: Kiss István dr.

Lapunk folyó évi november 5-iki számában közöltük, hogy a budapesti vendéglősök beszerző csoportja megalakult és az ipartársulat helyiségeiben (Budapest, IX., Lónyay-utca 22. szám alatt) megkezdte működését.

A beszerzési szervezet még csak pár hete működik és már is oly nagy érdeklődés mellett, hogy a kezdetleges megalakulási forma: a »beszerzési csoport« már is csekélynek bizonyult.

Ugyanis eddig néhány tekintélyes vendéglős állt össze és ők finanszírozták a vállalkozást, de a folytatónak nagy arányú árubeszerzés és szétosztás miatt nagyobb forgó tőkével rendelkező szervezetre van szükség.

Igen nagy arányú forgalom lebonyolítására pedig szakértők véleménye szerint legalkalmasabbnak bizonyul a részvénytársaság.

A kereskedelmi törvény értelmében részvénytársaságnak az a társaság tekintetik, amely előre meghatározott, bizonyos számú és egyenértékű részvényekből álló alaptőkével alakul s melynél a részvények tulajdonosai csak részvényeik erejéig felelősek.

A részvénytársaság megalakulnak pedig a törvény értelmében akkor tekinthető, ha először is alaptőkéje biztosítva van, másodszor, ha az alapszabályok létrejöttek és

harmadszor, ha a társaság a kereskedelmi cégjegyzékbe bevezettetett.

Palkovics Ede a budapesti szállodások, vendéglősök és kocsárosok ipartársulatának kiváló és köztisztelőben álló elnöke, a ki már éveket ezelőtt indítványozta az áru beszerző szervezet létesítését, hogy a törvénynek eleget tegyen és a vendéglői ipar gyakorlatának érdekeit minél jobban szolgálja, a beszerző csoport megalapításával egyetemben elhatározta a részvénytársasággá való átalakulást és a következő körlevél bocsátotta ki:

»Igen tisztelt Kartárs Ur! Az Országos Közélemezési Hivatal, a Haditermény r.-t., a Kőzpontok, Budapest székesőváros köz-élemezési ügyosztálya megkezdteketk ipari céljainkra az élelmiszerek kiutalását és biztatást ígértetek, hogy a lehetőséghez képest mindenkor a rendelkezésre álló készlet aránylagos hányadában fognak részletelni. Részbem már megkezdteketk, részben a legközelebbi jövőben előreláthatólag megkezdhetjük a sertésus, tojás, zöldségfélék, sajt, ecet, zsír, bab, lencse, borsó, konzervek stb. forgalomba hozatalát.

E nagyarányú beszerzés és szétosztás lebonyolításához tőkeeresztő szervezetre van szükség, amelynek különösen a beszerzési előlegek céljára kellő pénzüsszeg áll rendelkezésre, ezért elhatároztuk a »Vendéglősök Beszerző Csoportja Részvénytársaság« alapítását.

A háboru okozta rendkívüli gazdasági időben mindaddig, amíg az áruk beszerzéséhez hatóságai engedély és utalás szükséges, a társaság nyereszkesztési cél kizárásával al-

truista alapon működik. Ezen idő alatt az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai semminemű fizetésben nem részesülnek, a részvényesek között a tiszta haszonból legfeljebb a tényleg befizetett alaptőke 6 százaléknak megfelelő összeg kerül felosztás alá, a társaság a tiszta haszon többi részét vendéglős-ipari jótékony célra fordítja.

A társaság alaptőkéje egy millió koronában állapítatik meg, mely 5000 darab egyenként 200 korona névértékű névre szóló részvényből áll. Az aláírásnál minden aláírt részvényre névértékének 50%-a fizetendő be készpénzben. A további 50% befizetési időpontját az igazgatóság határozza meg.

Ugyancsak aláírásakor szervezési költségre részvényenként 10 korona fizetendő.

Kartársak!

A hatóság segít rajtunk, ha mi is segítünk magunkon!

Mindannyian jegyezzünk részvényeket! Jegyezzünk olyan arányban, amilyen arányú üzletünk terjedelme, mert hiszen ily arányú ellátásra is tartunk igényt!

Szíveskedjék részvényjegyezés és a megfelelő befizetés teljesítése céljából ipartársulatunk irodájában minél több megjelenni!

Ha tehát 5 részvényt jegyez, minthogy egy részvény ára 200 korona, melyre aláírásakor a fele befizetendő, szervezési költség pedig részvényenként 10 korona, szíveskedjék 550 koronát magával hozni.

Azt akarjuk, hogy ez az intézmény ne egyeseké, de mindannyjunké legyen!

Az aránylagos egyenlő elbánás igazságot elvén állva, működésünkre mi magunk a hatóság fokozott ellenőrzését kérjük, amely

A Frohner-szálló.

— A Vendéglősök Lapja tárcája. —

Már jó ideje, hogy a »Continental« nevet viselő ampir és klasszikus motívumokkal díszített homlokzatán, de öreg pesti polgárok ma is »Frohner-szálló«-nak ismerik. Nemes vonala, artistikus épülete harmonikus illeszkedik a régi Lipótváros nyugodt, előkelő hatása házsoráiba, melyeknek rendjét József nádor szepítő bizottsága szabta meg a múlt század elején. A Nádor- és Széchenyi-utca szögletéről odatekint a Szabadság-térbe olvasztott egykori Széchenyi-promenádra, hol a legnagyobb magyar ültette az eső csemelét, a várost a »Nájgebáj«-tól elválasztó árok helyén. A kiosk, régen elegáns mulatságok (többnyire Dubez mester dirigálta a katonabándát), később iparos- és cseled-majátások színhelye, eltűnt a borus emlékeztető szirke kaszárnyáruhással együtt, a promenád megszaporodott fái virulnak s a bőze protyola terpeszkedő tornyos portájából az adok-veszek tülekedésnek lökészeri hanghullámai tödülnek kifelé.

A Hotel Frohner a régi Pest nevezetes szállói közül a fiatalabbik egyike, korra, dicsőséges multra nem mérkőzhetett a pompás táncterméről híres dunaparti Európával (ma a rendőrfőkapitányság háza), az ezzel szomszédos István főherceggel (a Munkásbiztosító hivatal helyisége), a Nádor-utca és Méréleg-utca sarkán álló »Tigris«-sel (Generáli-udvar lett belőle, de kapuja felett ott plihen most is a kőből faragott tigris), hogy ne is szőlünk a pénzintézeti központ és élelmezési hivatalok alakult Angol királynevről, meg a váci-utcai Nemzeti szállodáról, amelyben a Corso-mozi ültöt tanát.

A Häufigerben, az ötvenes évek egyéb pesti kalauzáiban és útleírásaiban még nem akadunk nyomára, a hatvanosok közepe táján alapította

meg az idegenből íleszakadt Frohner János, a pikolóból lett milliomos és versengistállótulajdonos. Gundel János mellett, akit az újvilág-utcai Arany-szavendégy »Napoleon«-nak becézték borfiu korában, nagy fejére és apró természetére cölözve, ez a Frohner csinálta Pesten a legnagyobb vendéglős karriert. Szállódája gyorsan nőtt hirben, tekintélyben, jeles borokat tartott s kosztja is kitünő volt mindig. Erdékes emberek laktak disztangvált izléssel berendezett szobáiban. A közeli gyapju-utcai német színház elsőrangú tagjai és sürin váltakozó külföldi művész-vendégei karolták fel először, a földszinti »Frohner-szobában« tartván társas vacsoráikat és egyéb mulatságaikat.

Politikusok is fölkeresték s a horvát képviselőket annyira megszerették, hogy mai napig a Continentalban tartották főhadiszállásukat. Nagystílusú és mindenkefelett tisztességes üzletelvény volt Frohner János, nem tántorodott meg soha a turf vásárlán sem, amelynek akkor még eléggé exkluzív világában is szerepelt kezdett a gyorsan gazdagodó hotelier. Versenylóvakat vett, Vivian, majd Planner Alfonz trenirozza öket, Wyatt, Bowman, a cikiányképi Bulford »Szán-i«, a krumpioru »vén püspök« Huxtable, utóljára Carlyle lovalgotta a sárgaszalagos, violaszínű dressz hordozóit. Capot, Violet, ez volt a nádorutcai szállodás sportszeudonimje, egyre-másra aratta sikereit a pesti és bécsi gyejen. Az övé volt Aranyka, Toncsi, a Derbyhős Triumphant verő szeszélyes Biró. Telvérménest is rendezett be Karolina udvarnak nevezett (azóta már beépített) telepen az Angyalföldön, a Váci-ut mellett, nem kimélte a pénz, kiváló anyagot halmozott össze s megvásárolta apaménnek Kincsem fiát, Talpra magyart. Erdékes, hogy a sok nagy látodós között csak az egyszerű kocsárosos bizott a versenypályán olyan keveset produkált telvériben, pedig ennek a nagyszerű Tokió lett

az első ivadéka. Frohner ekkor már Bécsben lakott, pesti szállodáját eladta Holzwartinek, a Ferenciek bazárjában levő későbbi Csallány vendéglő gazdájának, de helyébe életre hívta a Ringen, az előkelő Hotel Imperiait, az osztrák fővárosba ránduló magyar sportférfiak gyülekezőhelyét.

Minden sikerült neki, amihet csak hozzáfogott, már úgy emlegettek, mint Europa egyik legnagyobb vendéglősszakemberét, a millió euró gyűltek, s tisztelt, bennük volt a neve, a hozzáértés a sportban is, amelyre sokat és önzetlenül áldozott. 1894. tavaszán halt meg, hatvannégy éves volt ekkor. A haláloságán két sokat ígérő lovat, a kétetés Tokiót és Párlant, hogy megtarthassák kötelezettségeiket a klasszikus versenyekben, eladta Péchy Andornak, aki aztán társnak vette maga mellé Wahrmann Richardot és megalapította az omniózus »Comp. Matchless«. Az Augustinusok templomában szentelték be a hült tetemeit, de eltemetni idehozták a korepesi temető kriptájába. A ménest és versengistállót elárverezteték az örökösök (Talpra Magyart a német Lang Puchhof vette meg Potom 15.800 forintért), a sárgaszalagos, violaszínű dresszben egy másik nagyranót pesti kocsáros, Petrovics József lovat futnak.

A Frohner-szállóból Continental lett, a Holzwarthéból a Felér és Breuer-családok kezébe került, azok meg most eladták az Országos Központi Hitelszövetkezetnek. A kedves, finom szálló, amelynek ujabbkori történetéből fel kell még jegyeznünk, hogy kézzszirtketonusi telikertjéből vonult a hírhedt zsebkendőszavazás 1904. november 18-án a bácskai báró, Vojnick István pezsgőjéről mámoros Tisza-gárda, végleg megszűnik s a Lipótvárosban a régi fogadók közül már csak a Magyár Királyi csendes falai között talál szállásra a vidéki magyar.

állandó felügyeletet gyakorol abban az irányban, hogy az ügyvitelt minden néven nevezendő nyereszkedési, haszonlesési cél nélkül, minden díjazás, anyagi ellenérték nélkül eszközöljük és hogy abból ami van és ami lesz, minden vendéglős, a legkisebb úgy mint a legnagyobb, megkapja az őt megillető részt. Tisztelettel az alapítók nevében: Palkovics Ede elnök.»

Örömmel látjuk, hogy a vendéglői-ipar vezetői arra a helyes utra léptek, amelyért mi régen küzdöttünk!

Mert hisz a részvénytársaságnak csak az a célja, hogy a vendéglősök a közvetítő kereskedelem kikapcsolásával, vagyis olcsóbban jussunk áruhoz és megszabaduljanak a mai rendkívüli beszerzési nehézségektől és végül, hogy a tagok befektetett tőkájének megfelelő kamatozása mellett olyan jövedelemre is tegyenek szert, amelyből vendéglői ipari jótékony célt fognak szolgálni.

Ezzel kapcsolatosan reméljük, hogy mihamarabb bekövetkezik a három ipartársulat egygőz forradása is!

Ugyanis be fogják látni a fővárosi vendéglősök, hogy ma már úgy a nagy, mint a kis vendéglősnek csak egy érdeke lehet és pedig az, hogy gazdaságilag szervezkedjen, hogy üzemét minél olcsóbban elláthassa áruval és hogy megélhetésének feltételei biztosítva legyenek.

Mindezeket pedig csak úgy érheti el, ha ipartársulata minél egységesebb és minél nagyobb.

Láttuk ezt az országos nagygyűlés alkalmával, amikor is a fővárosi három ipartársulat együtt működött.

Hisszük, hogy ha akkor felismerték az illetékes vezetők az összetartozás fontosságát, úgy ma is tisztában vannak azzal és csak rövid idő kérdése lehet, hogy az összeolvadás bekövetkezik.

Kávésok Áru Vásárló Egyesülete

Irta: Krónikás.

Mult számunkban részletesen foglalkoztunk a Budapesti Kávésok Áru-Vásárló Egyesületének megalakulásával és mi, akik a háború kezdete óta állandóan azt hangoztattuk, hogy a vendéglői és kávéházi ipartűzőknek szükségleteik beszerzése végett tömörülniök kell, helyesléssel fogadtuk azt.

A kávésok egy része azonban — jöhet, hogy a tervebe vett 1,000,000 koronából már eddig 935,000 korona áru részvny jegyzetett — állást foglalt a részvénytársaság megalakulásának kimondása ellen és rendkívüli közgyűlés egybehívását indítványozta.

A kávésok ipa társulata folyó évi november 22-én tartotta közgyűlését a Royal-szálló fehér termében.

A közgyűlésen Harsányi Adolf elnököt, aki mindenekelőtt az ipa társulat tagjait érdeklő fontos kérdésekről a cukor és tejellátásról, fűtés és világításról, valamint a Szilveszteri záróra ügyében tett jelentést.

Ezután az összehívók nevében Mészáros Győző okolta meg, hogy miért kérték a rendkívüli közgyűlés összehívását. A köz-

gyűlés megtartásával az volt a céljuk, hogy állást foglaljanak a kávésok beszerzési részvénytársaságával szemben. Főleg azért ellenzi a részvénytársaság megalakulását, mert az nem altruisztikus alapon alakul, hanem az igazgatóság tagjainak nagy fizetéseket és osztalékokat akar adni és a cukor kezelést el akarja az ipartársulattól vonni, a minek folytán azok, akik nem tagjai a részvénytársaságnak nem kapnának cukrot. Ilyen értelmű határozati javaslatot nyújtott be. A javaslatról hangos vita indult meg.

Harsányi elnök felvilágosító szavai után szavazás alá egyáltalán nem került Mészáros javaslata.

Weingruber indítványára azonban kimondta a közgyűlés, hogy akár alakul részvénytársaság, akár nem, kívánja, hogy a cukorellátás továbbra is az ipartársulat kezében maradjon.

November 29-én pedig a részvénytársaság alapítói tartották értekezletet, amelyen Harsányi ipartársulati elnök kijelentette, hogy az alakulásban nem kíván résztvenni és ezért az egész igazgatósággal együtt lemond. Weingruber Ignác az alakulást abban hagyandónak véli. Majd Deák Elemér, Géber Ignác, Gellért Mihály és Grósz Odón felszólalásai után kimondták, hogy a befizetett részvénytöket az alapítókknak vissza fogják fizetni.

A magunk részéről az úgynek ilyen elintézését sajnálkozással látjuk, mert talán lehetett volna mégis módját éteni, hogy a részvénytársaság valamennyi kávés érdekeinek figyelembevételével megalakuljon.

Új adók.

Wekerle Sándor miniszterelnök a hadikölcsönök kamatterheinek biztosítására új adókat készített elő és terveivel most a törvényhozás elé lép. Az új adójavaslatok módosítani fogják az 1909. évi X. t.-c.-et; a jövedelem-adótörvényt, kiegészítik a vagyon-adótörvényt, a hadingereségadót, végül tervezik az egyenes adóknál az adópótlékok behozatalát.

A jövedelemadónál a módosítás abból fog állni, hogy a progresszivitás 200,000 koronáig fog terjedni és 6 százalékos lesz a legmagasabb adókulcs. A miniszterelnök az aggregényadó behozatalát tervezi osztárrá min-tára. Ennek értelmében azok a személyek, akik önálló háztartást vezetnek, de nem kötelesek gondoskodni egy hozzátartozójuk-ról sem, 15 százalékos pótdadót fognak fizetni jövedelemadójukhoz, mint aggregényadót. Azok, akik csak egy hozzátartozót tartanak el (gyermektelen családok) 10 százalékos adópótlékokat fizetnek a jövedelemadóhoz. Itt 10,000 koronás minimum van megállapítva, ennél alább menő technikai nehézségek miatt nem lehetett. Ezekből a módosításokból tízenöt millió bevételi többletet remél a pénzügyminiszter. A költségvetésben a jövedelemadó és az aggregényadóból eredő bevételi többlet 50 millióban van előirányozva.

A vagyonadónál a módosítás főleg az adókulcs újabb szabályozására irányul, míg pe-

dig olyan irányban, hogy az adókulcs, amely eddig nem hatályosult teljes egészében, a jövőben lehetőleg teljes mértékben érvényre jusson. Az új tervezet szerint azok a vagyonrészek is vagyonadó alá esnek, amelyek már más adóval is megvannak terhelve. A minimumot az eddigi 50,000 koronáról leszállítják 20,000 koronára. A kulcs 0.05 százalék lesz és ez progresszíve 50,000 koronáig 0.12 százalékra emelkedik, azután tovább nő ugyan-csak progresszíve alapon egészen a 2,320,000 koronás vagyonig és itt a kulcs eléri a 0.5 százalékot. Igen fontos módosítás az, hogy a háboruban szerzett lngó és ingatlan vagyon egy háborús adás-vételi árak alapul vételével adóztafjak meg. Ezekből a módosításokból tíz milliós többletet vár a pénzügyminiszter.

A hadinyereségadó rendelkezési épségben maradnak. A módosítások lényege abban áll, hogy azonos adókulcs lesz, úgy a természetes személyek, mint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adózása számára. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójának megállapításánál egyenlő a jövedelmességét fogják alapul venni. Így meg fogják adóztatni a vállalatok tőkeemelését.

A hadiadópótlék hatvan százalékban van megállapítva és kiterjed a földadóra, a házoztályadóra, a harmadosztályú keresetadóra, a 800 koronán föléli keresetekre, továbbá a járadékadóra, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójára és a bányaadóra. A katonatisztek házassági övadéka után számítandó járadékadót a hadipótlék alól kivonták. Ezekből az adókból a kormány összesen kilencven millió bevételi többletet remél és ezek az adók, mint előadók egyenesen a hadikölcsönök kamatterheinek biztosítására tervezetnek.

Kondenzált tej szétosztása a kávéházak, cukrászdák és vendéglők között.

113.200. VIII.—1917. szám. A Tanács az Országos közlelemzési hivatal vezető m. kir. Miniszter urnak 1917. évi október hó 19-én kelt 102.000. számú és 1917. évi október hó 25-én kelt +05.064. számú rendeleteiben nyert felhatalmazás alapján a nevezett miniszter ur által a budapesti kávéházak, cukrászdák és vendéglők rendelkezésére bocsátott kondenzált tej, illetve tejpor mikénti felhasználása és szétosztása tárgyában a következőket rendeli: 1. A kávéházak, cukrászdák és vendéglők november hó 10-től kezdődőleg további felét kondenzált tej, esetleg tejpor formájában fogják megkapni. 2. A Tanács megbizta a központi tejhivatal, hogy állapítsa meg azt a legmagasabb napi tejmennyiséget, amelyet az egyes kávéházak, cukrászdák és vendéglők beszerzési vagy fogyasztási jogosultak, továbbá állapítsa meg fizetként az ennek részbeni fedezésére szolgáló kondenzált tejmennyiségeket is. 3. A kávéházak, cukrászdák és vendéglők november hó 10-től kezdve csak annyi friss tejet szerezhetnek be vagy fogyaszthatnak,

amennyi a részükre kiutalt kondenzált tej beszámításával a részükre megállapított napi tejkontingensből még fedezetlen maradt. Amennyiben pl. valamely kávéház napi tejkontingensét napi 40 literben állapították meg s ennek fedezetére napi 25 liternek megfelelő kondenzált tejet utaltak ki részére, úgy nincs joga neki napi 15 liter friss tejnél többet beszereznie vagy fogyasztania. 4. Az ilyenképen felszabaduló tejmennyiség felett a Központi Tejhivatal rendelkezik s azt legjobb belátása szerint bocsátja közfogyasztásra. Az érintett vállalatok tulajdonosai tartoznak a friss tej származási helyét a szállító nevét és címét, az érkezés vagy átvétel helyét, a tej mennyiségét és egyéb, a teje vonatkozó adatokat az e célból kibocsátandó nyomtatványon a Központi Tejhivatalnak 24 óra alatt bejelenteni és e hivatalnak mindenben segítségére lenni abban, hogy az a tejeleljesget akadálytalanul megkaphassa, átvehesse és felhasználhassa. A felszabaduló friss tejt járó vételárát, amely a maximum áránál több nem lehet, az tartozik fizetni, akinek a Központi Tejhivatal a tejet kiutalja. 5. A kondenzált tejet a Központi Tejhivatal fogja kiutalni (V. Bécsi-utca 1. szám, I. em.), ahol ebből a célból az érdekelt vállalatok megbízottainak jelentkeznök kell. 6. Az áru a Budapesti Általános Tejcsarnok r.-t. telepén tárol (IX., Drégely-utca 2—8.), ahol a kiutalt mennyiség készpénzfizetés ellenében átvehető. Nevezett részvénytársaság kizárólag a Központi Tejhivatal kiutalásai alapján szolgáltathat ki árukat. 7. A kondenzált tej kiadása a vásárló tetszése szerint hordóban, kannában vagy palackban történhetik. A hordó tartalma kb. 250 kg., a kannáé kb. 25 l., a palacké kb. 1 liter. Az áru kiutalása és kiadása nettósúly szerint történik. 8. A kondenzált tej ára: a) hordóban, a hordó visszaszolgáltatása mellett tárolás helyén átadva kg.-ként 8 K 16 f., b) kannában, házhoz szállítva kg.-ként 8 K 36 f.

A kannáért darabonként 60 K kölcsönűj fizetendő és köteles a vevő azt négy héten belül kifogástalan és tiszta állapotban visszaszolgáltatni, mely esetben a kölcsönűj részére visszatérítetik. c) Palackban házhoz szállítva, kg.-ként 8 K 66 f. A palackért darabonként 70 fillér és a 12 palackot tartalmazó ládáért darabonként 12 korona kölcsönűj fizetendő és köteles vevő azokat két héten belül kifogástalan és tiszta állapotban visszaszolgáltatni, mely esetben a kölcsönűj részére visszatérítetik.

9. A kondenzált tej úgy számítandó át hígított tejé, hogy 1 kg. kondenzált tej egyenlőnek veendő három és, egynegyed liter hígított tejjel. A Központi Tejhivatal a kondenzált tej kiutalásait ezen átszámítási kulcs alapján tartozik végezni. A kondenzált tej felhígítása pedig a fenti kulcs értelmében oly-

képpen történik, hogy 1 kg. kondenzált tejhez 2 és félliter víz keverendő, mely művelet által 3 és egynegyed liter hígított tej nyerhető. A Tanács felhívja a székesfővárosi vegyészeti és élelmiszervizsgáló intézetet, hogy a kondenzált tejkészletet állandóan ellenőrizze, az árusításra közvetlenül kijelölt készleteket előzetesen vizsgálja meg és há kifogásolható árut talál, ezt azonnal közölje a Budapesti Általános Tejcsarnok r. t.-gal és jelentse a tanácsai közlélemzési ügyosztálynak. A Budapesti Általános Tejcsarnok r. t.-gól pedig felhívja a Tanács, hogy az áru szakszerű tarthatásáról és tiszta kezeléséről gondoskodjék, az áru minőségét saját közvegeivel is állandóan ellenőriztesse és gondosan ügyeljen arra, hogy mindenkor csak kifogástalan áru adassék ki a vásárlóknak. 11. Az esetleg kiutalandó tejpor tárgyában a tanács külön fog határozni. 12. A Tanács figyelemzeti az összes érdekeltet, hogy aki e rendelkezések ellen vét, vagy azokkal kapcsolatban bármely visszaélést tesz el — amennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, — kihágást követ el és a 4207/1915. M. E. sz. számú rendelet 15. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. E kihágások elbírálására a kerületi rendőrkapitányságok illetékesek.

Erről a Tanács dr. Bódy Tivadar alpolgármester urat, a tan. VIII. ügyosztályt, a Központi Tejhivatalt, az összes kerületi hatóságokat, a vásárosarnokok igazgatóságát, a vásárosarnokok igazgatóságát, a kávéházi árbitró bizottságot, a vendéglői árbitró bizottságot, a Haditermény r.-t. külföldi osztályát, a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatalát és kerületi rendőrkapitányságokat, a székesfővárosi vegyészeti és élelmiszervizsgáló intézetet, az összes kávéház-, cukrászda- és vendéglőtulajdonosokat, a Budapesti Kévesipartársulatot (VIII., József-körút 58.), a Budapesti cukrászok és mézeskalácsosok ipartestületét (V., Kalmán-utca 25.), a Budapesti szállások, vendéglősök és korezmárosok ipartársulatát (IX., Lónyay-utca 22.), a Székesfővárosi vendéglősök és korezmárosok ipartársulatát (VIII., Gyulai Pál-u. 9.), a Tejkereskedők egyesületét (VIII., Rákóczy-ut 19.), a Budapesti Általános Tejcsarnok r.-t.-ot (IX., Drégely-utca 2—6.) és a Budapesti Központi Tejcsarnok r.-t.-ot (VII., Rottenbiller-utca 31.) felzetten, az Országos Közlelemzési Hivatalt vezető m. kir. miniszter urat felterjesztésben értesíti. Budapest, 1917. november 3. A székesfőváros tanácsa: Bódy s. k., alpolgármester.

Aki hadikölcsönkötvényt jegyez, hazáját, családját és iparát szolgálja

Édesborok készítése.

Irta: dr. Molnár István.

Az idén olyan pompásan beérett a szőlő, hogy sok vidéken szinte kínálkozik édesborok készítésére.

Ez kétféle módon érhető el. Vagy úgy, hogy a tulságos cukortartalmú szőlőnek kiejresztésénél a cukornak egy része kiejresztetlenül marad és az új bort édesen tartja, vagy úgy, hogy a folyó erjedést megfelelő adag tiszta szesznek hozzáadásával megállítjuk, hogy a borban még cukor is maradjon. Köznyomású ugyanis, hogy amely borban száz köbcentiméterenkint 14 gr. vagy 18 térfogat-százalék szesz képződött, abban a borolesztó tevékenysége megáll. Laboratoriumi kísérletekkel ki van próbálva, hogy amely cukros oldat 100 köbcentiméterenkint 29 gr. cukrot tartalmaz, az teljesen, semmiféle erőltetéssel ki nem erjeszthető, hanem cukortartalmának egy része benne marad az ujonnan létesült borban s azt édesé teszi.

Ezt a célt a szőlősgazda úgy mozdítja elő, hogy a lütröket túlerésben reszesíti, vagyis megvárja, míg azok a főkén maguktól megaszalódnak, viztartalmuknak jelentékeny hányadát az ősi napűtésben elpárologtatják és így cukortartalmuk kevesebb lébe tömörül össze. Így készülnek a világhírű tokaji borok, eszenciák és aszuk.

Három különböző fajtukat van: A szomrodni olyan szőlőből készül, amelyben az aszuszemeket együtt szedik le a teljesen beérett lütrökkel. Itt tehát a szemek többsége még leves, a bora 100 köbcentiméterenkint 12 gr. alkoholt tartalmaz, tehát ennek a cukorja majdnem teljesen kiejreszt szeszé.

Ha pedig a megaszalótt szemek nagy száma más eljárást hasznosabbnak ígér, akkor az aszulfütröket kádba halmozzák s azok a saját súlyuknál fogva levet eresztenek, mely néha éveig elhúzódik és igen szerény méretű alkoholfokot mutat.

A túlerett fürtimutak ez az ugyszólván magától kicsorduló mustja tokaji eszencia néven ismeretes, aranyal erő nedű és Babo szerint 30—44 százalék cukorig is felemelkedik a tartalma.

A harmadik fajta, az aszu, úgy készül, hogy az aszuszemeket külön szedik és külön leőrlik, vagy zsákban kitapossák. Ebből a mezedes mustból azután a rendes beérés hasonló nemes szőlők mustjához hordónként (136—140 liter) hozzá öntenek 1—2—3—3 putonnyal (50 l.). Ezen putonnyok számától, amelyeket szeretnek hibásan megolvasni, kapja a nevét a világ legbecesebb csemegeborra s lesz belőle egy-, két-, három-, négyputonnyos tokaji aszubar, mely királyok asztalának is ritka ékességét alkotja.

A mustnak, persze, időt hagynak, hogy az aszuszemekből kivonatojja, azaz magába

HERCEG WINDISCH-GRAETZ LAJOS

pincészetel Tokaj — Sárospatak — Budaörf

Tokaji Bortermelők Társasága R.-T. Tokaj

Legkiválóbb fajborok hordókban és eredeti töltésű palackokban. - Központi irodák: Budapest, IV. kerület, Váci-utca 27—33. (A Piaristák palotájában)

szívja az aszotibogyók értéktartalmát és zamatangyágát. Ezt a csemegét — aszu és must keverékét — 78 órai keveredés után zsákkubban kipréselik és 25 C°-u erjesztőkamrában kiejresztik. Alkoholfoka a lehető maximális, 12 gr. alkohol 100 köbcentiméterben; a többi cukor pedig benne marad a borban s annak édességét emeli, úgy, hogy 100 köbcentiméterenként 10—20 gramm cukor mutatható ki.

Az így kipréselt törköly még mindig sok cukrot tartalmaz, persze hogy ezt is kihasználják, amennyiben felöntik ottani közönséges mustal, ennek aztán »Fordítás« vagy Másolás a neve.

Hasonló gyógyborokat készítenek még szerencsés években Ménesen, Ruszt és Badacsonyi vidéken. Ha maguknak nem terem elég aszabogyók, vesznek a boltban és azzal pótolják, amit a mostoha időjárás megvont tőlük.

Babo szerint minden aszuszó más és más zamatot kölcsönöz a bornak. Azért az ingyeneskedvelői, akiknek módjukban van a jóban is vélogatni s abból a legjobbat kikeresni, innaké megismerik, hogy az aszu frissen szedett, vagyis saját termésű aszotiszőlvele készült-e, amely a zamatra nézve a legfinomabb.

Készülnek még édesborok mustóinak besűritése, illetőleg betorralása után, ezeknek aztán karamelle, vagyis égetett cukorra emlékeztető mellékizük is tudunk.

Természetes, hogy aki betorralás útján édesíti meg a mustját, a más must megédesítésére akarja felhasználni vagyis más bort akar vele megjavítani, annak kötelessége természetesen szüretelésű friss mustot is keverni hozzája, mert hiszen a felforralással megölte a borerjesztőt, mely — mint tudjuk — eleven gombákból áll, melyek a betorralás során elpusztultak, tehát újabb erjesztési kísérletnél elevenekkel pótolandók.

Eszmetörülés kapcsán jutt itt eszembe, hogy besnyói szőlősgazdakörömében én is megpróbáltam kész, gyenge borokat must és cukor hozzáadásával, másodsorú erjedésnek indítani, saját élvezetemre. A kísérlet nagyon jól sikerült és ilyen második erjesztés útján a szerény Kővidinka levéből a felismerhetetlenéig egészen más típusú, hasonlíthatatlannal finomabb, erősebb, tartalmasabb termék létesült.

Ajálom mindenkinék, ainek hitvány kerti boroskaja terem, de szeretne abból különb, mondjuk saját használatára szent, pecsényeborokat készíteni, hogy most, míg bőven akad borerjesztő, részint a mustokban, részint a boralkjában, próbálja meg s ezzel módja nyílik a rá, hogy a saját termésű, szerényebb minőségű borait, asztali borokból pecsényeborokra alakítsa át.

A kis fáradságon felül csak hektóméter 1-2 kilo cukorra lesz szüksége; így a kész gyenge borait új erjedésnek veti alá s azok — eme műtét alatt — csodálatosan megváltoznak. Hátha még valami finom tokaji borerjesztőt használna a magáé helyett, amit én, sajnos, annak idején megpróbáltam elmulasztottam.

Aki hadi kölcsönkönyvet jegyez, hazáját, családját és iparát szolgálja!

Apró hírek.

(†) **Elhunyt vendégfőis.** Rózsási Ignác, a békési Korona-szálló tulajdonosa folyó hó 19-én 54 éves korában a békésmeggyei közokrályában meghalt. A szakképzett, szorgalmas és rendkívül népszerű vendégfőis elhunytja Békésen élenk részvétet kellett. Felesége s katonai szolgálatot teljesítő két fia gyászolja. Temetése szerdán volt nagy részvét mellett.

(†) **Morai Lajos,** az Első Magyar Részvény Serfőzde kereskedelmi igazgatóját a legutóbb meglartott közgyűlés igazgatósági tagnak választotta.

(...) **Nyugalmagyarországi serfőzde és malátagyár r.-t.** cég aatt a Kőbányai polgári serfőző r.-t. új vállalatot alapított.

(x) **Nagy János rokonai vendégfőist** a körházból kaza engedték. A szerencsétlen vendégfőis új címe: Budapest, VII., Wesselenyi-utca 24. sz. Ha valamelyik vendégfőistárs segíteni akar rajta: ide küldje könyvöröndönnyát, v. gy hozzánk a szerkesztőségbe. Mi készséggel nyugtázzuk és továbbítjuk.

(-) **Újabb adomány Nagy Jánosnak.** Gyűngyösön Weisz Piroksa meleg szívvel fordult Nagy János roknait kártársunk ügye felé s kis körében 15 koronát gyűjtött össze. — A 15 koronát Nagy Jánoshoz eljuttaták.

(-) **Művészek a záróra után.** Egy héttel ez előtt a detektívek éjszaka behatoltak az Andrassy-úton levő Liszt Ferenc-kávéházba, ahol négy lárásagot találtak. Huszonegy ember tartózkodott éjjel háromnegyedig a kávéházban. A kávé ellen záróra utalése miatt az eljárás megindították. Nincs szavunk védelmére.

(§) **Uj borozás.** A Szőléség-utca 3. sz. a. Szikszai Adol remek borozót rendezett be és nyitott meg. Sikert!

(x) **Imperiális ragyfogadót** Kádár Miklós, a Fővárosi Pavilon volt bérloje vette meg. Kiváló szakember kezébe került ez a fényes, pompás fogadó. Lehetetlen, hogy még a mai néhez viszonyok között is ne tudjon eredményesen élni és dolgozni.

(*) **Részvényársaság horkivételre.** A tokaji borok értékesítésére, értesülésünk szerint, a Magyar Általános Hitelbank és az Agrárbank nagyobb szőlősgazdák bevonásával részvényársaságot alapít, amely legközelebb már meg is kezdi működését.

(-) **Dreherék gyűngyörű adománya.** Dreher Antal és a Hagenmacher örökösök, kőbányai serfőzörosok a Hirlapú Nyugdíjintézetnek egy nagyobb összeget adományoztak. A jött megában hordja jutalmát.

LAKÁS!

Egy 3 vagy 4 szobás lakást keresek. Közvetítőt bármily nagy öszszeggel jutalmazok.

Dr. Erdős Ferenc
ügyvéd

Budapest, VIII.,
Rákóczi-ut 19.

Telefon: József 33-39.

MI AZ ÚJSÁG?

Uj kísérletezés a margarinnal. Ertesülésünk szerint a közéletmezőügyi miniszterium a fogyasztásnak margarinnal való ellátása terén újabb kísérletet határozott el és legutóbb az annura kifogóssal margarint készítő két budapesti gyár más megbizált kapott nagyobb mennyiségű margarin előállításra. Az új margarin és az élvezhetetlennek bizonyult régi ár között az a különbség, hogy 20 százalék fagygu helyett ezuttal 30 százalék fagyguat fognak a keverékben földolgozni. Ez természetesen maga után vonja azt is, hogy a tervezetnél kevesebb margarin áll majd a fogyasztás rendelkezésére. Ez ár tekintetében szintén változás lesz, amennyiben a régi 8,80 koronás árat kilogrammonként 6,50 koronára szállítják le.

A sertésvágás korlátozása, elősertés és sertéstermék maximális ára. A hivatalos lap közölte a kormányának a sertésvágás korlátozására vonatkozó rendelkezést, valamint az elősertések és sertéstermekért követhető legmagasabb árakat. A rendelkezés értelmében olyan sertéseket, amelyeknek súlya darabonként 40 kilogrammot meg nem halad, kényszervágás esetét kivéve, a közfogyasztásra nem szabad levágni. A földmívelési miniszter a tilalom alól kivételeket engedélyezhet. Sertést csak elősluban szabad eladni, az eladás előtt az utolsó 12 órán belül nem szabad se etetni, se itatni. Hízóslarszánt sertésnek csak darabonként 90 kg.-nál nem nehezebb sertés tekinthető. Különös méltánylást érdemlő esetekben azonban a földmívelési miniszter azonban megengedheti, hogy darabonként 90 kg.-nál nehezebb sulgu sertéseket továbbhízalás céljából maximális áron vásárolhassanak. Az 50 kg.-nál nehezebb, de legfeljebb 90 kg. sulgu sertésnek a hizaló, vagy sz állattartó részére való eladásánál kg.-kint 7 koronát; 40 kg.-nál nehezebb, de 25 kg. sulgu sertésnek levágás céljából való eladásánál kg.-kint 6,50 koronát; 125 kg.-tól 150 kg. sulgu sertésnek levágás céljából való eladásánál 6,60 koronát és a 150 kg.-nál nehezebb sertésnek levágás céljából való eladásánál kg.-kint 6,80 koronánál többet követelni, vagy fizetni nem szabad. Nyers disznósír, nyers szalonna és mindenemű firs sertésnek eladásánál a termelő és viszonteladó között való forgalomban lisztá súlyért 100 kg.-kint 850 koronánál magasabb ár követelni tilos. Olvasztott disznósírrét 920 koronánál magasabb ár nem szabad se fizetni, se követelni. A sózott, füstölt, paprikás, fűzött és egyéb csemege szalonnaféléknek, valamint az elkészített sertéshusnak és sertéshusból készült árúknak legmagasabb árát a termelő és viszonteladó között való forgalomban törvényhatóságok területén és Budapestben, Fiumében a tanács, városokban a polgármester köteles megállapítani. És a megállapított árakat az illető törvényhatóság területén, községekben és városokban megfelelő módon közhírre kell tenni. Aki a rendelet ellen vét, hat hónapig terjedő elzárással és 200 korona pénzbüntetéssel büntetendő. Nem büntetendő az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megigerte vagy megfizette, ha a fizetést a hatóságnál fejlelenti. A jelen rendelet rendelkezései nem vonatkoznak a vámkülföldről behozott elősertésekre és sertéstermekre, ilyen külföldi árúknak a jelen rendelettel megállapított legmagasabb áránál magasabb árakon való iparszerű eladása csak a kereskedelmi miniszter által a Közéletmezőügyi Hivattalal együtt megállapított feltételek mellett történhetik. A rendelet november 20-án lép életbe s hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

Az ábrító bizottságok megalakítása. A tanács elhatározta, hogy vendégfőis és kávéházi ábrító bizottságokat állít fel és intézkedett a két bizottság megalakításá iránt. E bizottságok

hatáskörébe tartozik az, hogy a hatóságok és bíróságok megkeresésére árkérdésekben véleményítéssel és tájékoztatással adjon, a hatóságok által megállapított maximális árak és egyéb árkérdések tekintetében javaslatokat tegyen és végül, hogy a fogyasztóközönség, továbbá a szakmabeli üzleteladók, a hatóságok és bíróságok tájékoztatására ugyanevezett tájékoztató-árakat állapítson meg. A bizottságot a következőképpen alakították meg: Elnök: Hoffmann M. Mihály bizottsági tag; helyettes elnök: Szabó Ferenc vezérigazgató; tagjai az ipari érdekelttség részéről: Hoffer Márton a kereskedelmi kamarának, Marenchik Ottó a szállodások, vendéglők és kocsmárosok ipartársulatának és Hajos Károly, a székesfehérvári vendéglősök és kocsmárosok ipartársulatának kiküldöttje. A fogyasztók képviselői: Hoffer Gyula, az Általános Fogyasztási Szövetségek képviselője, dr. Neumann Arminé, a Magyar Háziasszonyok Orsz. Gazdasági Szövetségének kiküldöttje, és dr. Szabolcsi Antal, a Fogyasztók Szövetségének kiküldöttje, mint a vendéglői árvizsgáló bizottság tagjai. A kávéházi árbitrálió bizottság tagjai: az ipari érdekelttség részéről: Hoffer Márton, a kereskedelmi kamara képviselőitén Hergár Viktor, a kávémérők ipartársulatának kiküldöttje és Harsányi Adolf, a Kávéipartársulat kiküldöttje. A fogyasztók részéről Pollák Simon, a Fogyasztási Szöv. képviselője, Blazsevics Károlyné, a Magyar Háziasszonyok Gazdasági Szövetségének képviselőitén és dr. Szabolcsi Antal a Fogyasztók Szövetsége képviselőitén.

A bor.

1. Szabolcs borkészlete negyven millió korona. A nyiregylházi pénzügyigazgatóság statisztikát állított össze arról a bormennyiségről, amely jelenleg a vármegyében van és ez a statisztika azt mutatja, hogy a vármegye szőlőbirtokosainak és borkereskedőinek kezén lévő borkészlet közel negyven millió koronát ér. A statisztika szerint fehér ó bor 3406 hektó, fehér újbor 694,837 hektó van a vármegyében, vörös bor pedig 6159 hektó, új 626 van raktáron. Fehér bor tehát összesen 98,242 hektó, vörös bor pedig 785 hektó van Szabolcsban, aminek az értéke, literenként csak 4 koronát véve a/napul, 39,710,800 koronát.

2. A pezsgőadó. A városok ezidőszent arra törekednek, hogy a fénnyüzési adók soránban legalább a pezsgőadót honosítsák meg. Kassa városának a pezsgőadóra vonatkozó intézkedését a pénzügyminiszter nem hagyta jóvá, még pedig azzal a megokolással, hogy a községek és városok háziartási szükségletének fedezésére a bor és így a pezsgőbor után is a meghatározott adópótlékon felül semmiféle illeték nem szedhető. Erdekies, hogy Budapesnek a pezsgőadóra vonatkozó intézkedésekor a pénzügyminiszter nem tett ilyen elvi jelentőségű kifogást.

3. A bortermelés megadóztatása. A bor értéke a boritaladó életbe lépése óta rendkívül mértékben emelkedett és így a pénzügyminiszter az állami bevételeknek lehető fokozására ezt az értékemelkedést legalább is kis részben igénybe akarja venni. A jelenlegi boritaladó változatlan fenntarás mellett új adót állapít meg a javaslat, amely közvetlenül a termelt mennyiség után esik az államkincstár javára és pedig a legcél szeriiben úgy, hogy a bor magánál a termelőnél adóztassék meg. A boradónál azonban a hazai bortermelés további fejlesztéséhez fűződő gazdasági érdekeket is tekintetbe veszi a javaslat, amely a belföldön termelt, valamint a törvény hatálya alá nem eső helyekről beszállított bormustot és bor veszi adó alá. A bortermelési adó a bor minden hektoliter után 14 korona, amely akkor fizetendő, amikor a termelő a bort vagy bormustot forgalomba hozza, másnak átengedi, vagy saját fogyasztására felhasználja. Az Ausztriából, Bosznia-Hercegovinából és vámkülföldről behozott bor vagy bormust után járó adó akkor esedékes, amíg az a bort vagy bormustot címzett átveszi. A bortermelési

adó kezelését a javaslat a községek (városok) hatáskörébe utalja. A beszedélt hektoliterenként 14 koronát tevő adóból 10 korona az államot, 2 korona beszedési és kezelési költségek fejében a kezeléssel megbízott községet illeti, 2 korona pedig a bortermelési adó nem kezelő községek javára az állampénztárból szolgáltató be. Az így egybegyűlt összeg megfelelő felhasználás végett a belligyminiszternek, Horvát-Szavonországbán pedig a bannak rendelkezése alá bocsátandó. Az 1917. évet megelőző időkből eredő bortermelési adó alá nem esik. A folyó évben termelt bormust vagy bor után azonban már fizetendő az adó. A javaslat fólhatalmazza a pénzügyminiszter, hogy indokolt esetekben a bortermelési adó beszedésétől bizonyos községek területén eltekinthessen.

4. Lesz-e szénkéneg? A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete Zselénski Róbert gróf felnökletével ílést tartott, amelyen a kormány képviselőitén Lónyay Ferenc miniszteri tanácsos volt jelen. Szege Bálint litkár változa a szénkénegéssel főtartóitól szóló helyzetét. A gazdák szénkéneghez jutni nem tudnak, bár drága áron is megfizetik, hogy szőlőiket a teljes kipusztulástól megmentsék. Lónyay Ferenc miniszteri tanácsos válaszában nem sok reményt nyújtott arra, hogy e kérdésben rövidesen javulás álljon be, ellenére annak, hogy a kormány minden lehető elkövet. Így, jövőre, mi lesz a borral?

5. A pécsvidéki bortermelés. A pécsi határhöz tartozó dülökön már befejezték az idei bortermés hivatalos összeírását. A termés eredménye megfelel a várakozásnak, amennyiben az idén összesen 24,260 hektoliter bor termelt. Ennél jobb termés csak 1908-ban volt, amikor az idei termésnek majdnem kétszerese, vagyis összesen 47,380 hektoliter bort szüreteltek. Abban az évben azonban a termés értéke mindössze másfél millió korona volt. Míg az idei termés 8 és fél millió tesz ki. A bor ára még nem alakult ki véglegesen. Tavaly az ár 17,100 hektós bortermésnél 1,40—2,40 korona közt változott.

A sör.

1. A sörgyárak készletei. A Kobányai Polgári Serfőző r.-t. ma tette közzé mérlegét, amely szerint a vállalat nyersanyagának számlája 6,692,470 koronát tüntet fel.

2. A kulai sörgyár az apatinál együtt a pécsi Résvényserfőző telejdonába ment át. A résvénylárság f. hó 18-án Pécsset tartotta évi rendes közgyűlést.

3. Német sörfőzdek Törökországban. Németország tárgyalásokat kezdett, hogy Szíriában sörfőzdeket állíthasson fel. Szíria földje des árpatermelő vidék, ahonnan eddig főként Franciaország és Anglia szállították el az árpát. Legalább is könnyű minőségű sört óhaj gyártani Németország. A terv szerint az első nagyobb malásörgyárat Szmírnában állítanak fel.

4. Az Első Magyar Résvény Serfőző ötvenedik közgyűlése. Az Első Magyar Résvény Serfőződe november 17-én tartotta Kunz Jenő dr. elnökele alatt ötvenedik rendes közgyűlést, mely mely sajnálattal vette tudomásul, hogy az igazgatóság volt elnöke: dr. Schmidt József, más közérdekű elfoglaltsága miatt az év folyamán lemondott.

A szesz.

1. A pálinka-törkölyt zár alá vétele. A hivatalos lap közli, hogy a kormány a belföldi terméshő származó szőlő- és bortörkölyt zár alá helyezi, amely rendelkezés arra a törkölyre is kiterjed, amely palinkatárgyára szolgál. A zár alá veit törkölyt a pálinkafőzésen kívül más célra felhasználni, föletleni, eldobni vagy megsemmisíteni nem szabad. Az óaj és zsiripari középont a felajánlott törkölyt köteles meg-

vásárolni, még pedig a nedves törkölyt 7 koronánál kilogrammonként.

2. A szesz új maximális ára. A pénzügyminiszter a megadózott szesz forgalmának és árának megállapítása tárgyában rendeletet adott ki. A rendelet részletesen intézkedik hogy milyen finomított szesz szabad szász litérnél kisebb mennyiségben forgalomba hozni. A forgalomba hozott italok legkisebb alkoholtartalma rúnnál 40, pálinkánál 20, fajgyümölcs páinkánál 20, konyaknál 40, likórnél 20. térfogat %-kal van megállapítva. A pénzügyminiszter rendelete előírja, hogy a konyakot és likórt, nyílt edényekben korlátlan italmérési engedély alapján, csak a nagyobb vasuti vendéglőkben és városokban szabad kiszógnálni. Egyéb helyeken likórt és konyakot nyílt edényekben eladni tilos. A rendelet a legalább 94 térfogat százalékos alkoholtartalommal bíró megadózott finomított szesznek szász litérnél kisebb mennyiségben való eladásánál litérenként az italmérési engedéllyel bíró fél részére való eladásnál 20,70 K a fogyasztó részére, 25 K legmagasabb ár állapította meg. A beföldi rum eladásánál, amelynek alkoholtartalma legalább 40 térfogat százalékos 10,40 K, illetve 13 K, legalább 20 térfogat százalékos alkoholtartalommal bíró pálinka legmagasabb ára litérenként a termelő részéről az italmérési engedéllyel bíró részére való eladásnál 7, a nagykereskedő részére való eladásnál 8 és a fogyasztók részére való eladásnál általában 10 korona, a negyven térfogat százalékkal bíró gyümölcspálinka legmagasabb ára 15,40, 17,70, illetőleg 22 korona. A konyak és likór legmagasabb árát egyelőre nem állapították meg. A husz foknál kisebb foktartalmu pálinka, vagy fajgyümölcs pálinka eladási ára litérenként csak három korona, illetőleg öt korona lehet. Ezeket a legmagasabb árakat az eladásra szánt helyiségekben ki kell függeszteni. A rendelet hatályon kívül helyezi a megadózott finomított szesznek szász litérnél kisebb mennyiségben való adásvétele, valamint a beföldi rum, pálinka és fajgyümölcs pálinka adásvételét. A jelen rendelet életbeléptetése előtt kötött ügyleteket, amennyiben azokat még nem teljesítették. A rendelet többi része a büntető intézkedéseket foglalja magában és hatályon kívül helyezi azokat a legmagasabb árakat, amelyeket a közigazgatási hatóságok az égetett szesz italokra nézve megállapítottak.

A piac.

1. A zöldség, főzelék és gyümölcs új ára. A zöldség, főzelék és gyümölcsforgalmi intéző bizottság közli, hogy az új maximális árak kicsinyben kilónként december 1-től 31-ig a következők: tök 50 fillér, káposzta 60 fillér, kelkáposzta 80 fillér, kalarabé 108 fillér, céklarépa 95 fillér, zeller 110 fillér, vöröskáposzta 70 fillér, emberi étkezésre szánt fehérrépa 60 fillér, sárgarépa, petrezselyem és pasztinák zöjde 108 fillér, szokás szerinti kevés vellel 86 fillér, vöröshagyma (makk) és erfurti 126 fillér, egyéb fajta 120 fillér, foghagyma 400 fillér, dughagyma 360 fillér, alma (válogatott csemege fajta) 360 fillér, (elsősorú) 200 fillér, (másodrendű) 150 fillér, körte (elsősorú) 360 fillér, (másodrendű) 200 fillér, dió 430 fillér, dióbél 1460 fillér, mogyoró (héjal) 280 fillér, szőlő 560 fillér, gesztenye 180—260 fillér, torma 175 fillér, laboda 120 fillér.

2. A cukoradó emelése. Ezt tervezzi a kormány, még pedig olyképpen, hogy a repácukor 100 kilogramm tiszta sujga után eddig járó 38 korona adón kívül 16 korona hadipótlék, másnémi cukor 100 kilogramm tiszta sujga után pedig az eddig járó 6 korona adón kívül 4 korona hadipótlék fizetendő. A hadipótlék a cukoradóval egyjudejleg és egyittesen szendendő be, de teljes összegében csak a hadipótlékok kamatának fedezésére fordítható. A cukoradó emelésének pénzügyi eredményét ma felbecsülni nem igen lehet, de a rendes viszonyok visszatérével előre láthatólag mintegy évi

2 millió métermázsza adóköteles repácurok fogyasztással lehet számítani és ehhez képest a cukoradó emeléséből 32 millió korona több bevétel lesz. A törvényjavaslat értelmében a hadipótlék a már forgalomba került cukor után is fizetendő lesz, de a hadipótlék fizetése csakis a 100 kilogrammot meghaladó készletek tulajdonosaira lesz kitéve. Csak aztán több cukrot kapjunk ezután.

Cászárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénés hévívíz gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők, hőleg, szénsavas- és villamos vízfürdők. A fürdők kifűn öredelménnyel használatnak, főleg csuszó bántalmaknál és idegbajok ellen. Ivó-kúra a légzőszervek hurutos esetelben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakoszoba. Szold kezelés, jutányos árak. Gyógy- és zenédij nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

Irodalom.

Ember szől a tűzből. (Had inaplómból.) Írta: Madai Gyula. Ára 3 korona. Búszkeségünknek: a honvéd tisztikárnak ajánlja könyvét Madai Gyula, a jeles író, aki mint tartalékos honvédtábornagy, majd főhadnagy megszakítás nélkül 31 hónapig harcolt a tűzvonalban. Könyve pompás jellemzése az »Előszó«-ban maga ezt írja: »Urak és hölgyek, akik regényt és szórakozást kerestek e könyvben: tegyék le. Ne forgassátok tovább lapjait! En a tűzből beszélek ki és írok. Ez az igazság hangja szintelen, komor, szomorú, mint a tudomány. En a harcosoknak írok, kik olvassván ezt a világot, helyenkint fölképzettek: Ezt gondoltam és ezt éreztem én.«

Valóban, a háborúról eddig értékebb könyv nem jelent még meg nyomtatásban. A katona »zubbonya alatt íródo emberszív« nagyértékű dokumentuma Madai könyve. Ahogy hódol a »porig alázkodott lélek döbbenetével« a lángoló trónusa háború előtt; ahogy megrajzolja »az egyenruhá ember«-nek fegyveréhez való komor viszonyát; ahogy »a harctér orgonájá«-ról, az ágyuról fest ideggel, szívvel érzékelhető képet; ahogy bemutatja a katonalelket borzoló, a kegyetlen hiúzoként a katona hátára szökő fény-szórót; ahogy elbűnk perdit a maga anyaszüzméletenségében a hadak útjára sodrott asszonyt; ahogy az emberek és puskák elteléről, a kényerről és töltényről, az öntudatos művészek a lelkek trónuság világító erejével ír; ahogy a legnagyobb tűzben a kedvesnek, a hitvesnek írott levél születését naplójába rögzíti; ahogy a magas parancsokat a fronton röpitő, köhögő, gögösen porfelhőt kavarázó automból, a »halálmadár«-ról, a futár ördög-szekeréről beszél; el kell ezt olvasni minden háborújáró tisztnek, hogy a maga nősi csudaszórást lássa maga is; el kell olvasni minden itthonmaradt embernek, hogy egyszer már igazán értesen a háborus könyvet is olvasson. Az »Atkés a Száván«, »Komp az Ibáron«, vagy a »Zakariás« pedig a novella köntösbe öltöztetett modern írások. Öröm ezzel a könyvvel találkozni. Kapható minden könyvkereskedésben.

(Sgre.)

Iparsó

Magyar Királyi Sójvédék Vezérigazgósága

A szerkesztő postája.

Minden olvasónknak. Hétköznapokon d. u. 3-5-ig minden olvasónknak, minden érdeklődőnek szívesen rendelkezésére állunk.

M. Gy. Budapest. Levélét megkaptuk. Örülünk, hogy tisztán írtuk érdekelt szolgáló cikkeskénket »jölés«-érzettel olvasta. Hogy mi mennyire objektív néztük a dolgot lelkét, lényegét: mi sem bizonyítja jobban, mint ez a tény, hogy arról »a kölcsönös megértésen alapuló barátság«-ról, mely Zabolgyhoz fűzte őnt, mi valóban nem tudunk. Igaza van: a Zabolgy képmása a becület és a munka demokráciájának a szimbóluma. Szívesen vennénk, ha a legmagasabb színvonalra törekvő lapunkat néhanéha, ha ideje engedi, egy-egy aktuális szakcikkkel is megíszelné. — **N. J.** Bpest. Szívesen állunk tovább is rendelkezésére. — **W. P.** Gyöngös. Kedves levélét megkaptuk. Nemes, jó szívűt jó tette dicéri legjobban. A 15 koronát helyére juttatjuk. Mi is köszönjük jóindulatát. — **Nem** közölhetők A pap bora és az áru. — A pálinka lelke. — Kicsoda Ön?

Főszerkesztő: GYÖKÖSSY ENDRE dr.

Ajánlunk barcsi raktárunkból míg készletünk tart korokkal főzött

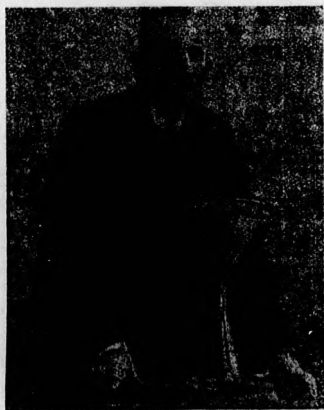
málnaszörpöt

mintát csak K 1.— bélyeg ellenében küldünk, továbbá

levantei mogoróbelet

mindenkor napi árban

Barcsi Kereskedelmi R.-T. Barcs.
Sürgöncyim: Koloniále.

Tisztelt szaktársaim becses figyelmébe ajánlom az általam feltalált

gyors-szűrőmet

egyszerűsített

fejítő-tölcséremet

mindenféle italok szűrésére. A készülék ára 17 korona. — A postai kezelés egyszerűsítését végezték kérem a rendeléseknél az összegnek címre való előzetes beküldését. — Kartársi tisztelettel

Vermes Dávid

vendéglős — Karánsebes

Fővárosi Sörfőző R.-T.

Kőbányán

már az első évben
248.000 hl. sört
gyártott, ez bizonyítja legfényesebben söreinek kitűnő minőségét.

Szám 4976—1917.

Szálloda

bérbeadási hirdetmény.

— Kézdivásárhely r. t. város tanácsa közölni teszi, hogy a város tulajdonát képező

„Vigadó szálloda“

1918. április hó 24-től, 1924. év április hó 24-ig terjedő 6 (hat) évre évre 1918. január hó 5-én d. e. 9 órakor a tanácsnál nyilvános szóbeli árverésen bérbe fog adni.

A bérbeadó szálloda áll:

1. a földszinten egy kávéház, két étterem, 8 vendégszoba, egy a főtérre nyíló bolthelyiségből és a vendéglős részére fenntartott magánlakásból.

2. Emeleten a főtér felőli homlokzaton négy szobából. Az emeleten van még egy állandó színpaddal ellátott nagy diszterem is, ez azonban bérbe nem adatik, hanem esetről-esetre lesz a városi tanács által színelőadások, hangversenyek és más nyilvános mulatságok és előadások céljaira bérbeadva. A szállodához tartozik továbbá mosóház, téli tekepálya, istálló, jégverem, pince, padlás és egyéb szükséges mellékhelyiség. A földszint homlokzatán levő bolthelyiség üzlethelyiség képen bérlő által albérelte is kiadható.

A szálloda és a hozzátartozó mellékhelyiségeknek kikiáltási ára 6100 korona, melynek 10 százaléka bánatpénz gyanánt az árverés előtt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az árverést vezető bizottság kezeihez leteendő. Írásbeli ajánlatok is elfogadhatók, de azért a szóbeli nyilvános árverés feltétlenül meg fog tartani. A városi tanács fenntartja a jogot magának, hogy árverezők között az ígért árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson. Részletes feltételek a városi tanácsnál tekinthetők meg.

Kézdivásárhely, 1917 október 24.

Városi Tanács.

Világszerte utánazsák

Szent István dupla malátás utóérhetően

Gyártja a

Kőbányai Polgári Sertőző R.-T.
Budapest—Kőbánya.

KÖLCSÖN

bármilyen összegben, esetleg kezessé nélkül is.

Részlet-fizetések megegyezés szerint. Vagy hadikötvények és azokra kölcsönöket ad előleges díjazás nélkül, valamint jelzőlog-kölcsönöket is ad. Ajánlatok a válasz postabélyeggel együtt a következő címre küldendők: :: ::

PERKÓ FRITZ, Wien, XIX., Obkirchergasse!

Parafadugókat

valamint használt pezsgődugókat legmagasabb ártért veszek

Guth, Budapest

VI., Gróf Zichy Jenő-utca 36. sz.

DIJTALAN állásközvetítés

A Magánalkalmazottak Szövetsége díjtalanul közvetít minden szakmabeli tisztviselőt, tisztviselőnőt, férfi és női üzleti alkalmazottat, valamint hadserégtől elbocsátott rokkant alkalmazottakat. Megkereséseket a

Szövetség Állásközvetítő Hivatalához

(VIII., Erzsébet-körút 41. Telefon: 9-44.) lehet intézni.

Mielőtt

szükségletét
valódi hegyi

málna

szörpben
fedezné, kérjen
mintázott ajánlatot

**STEINER
ÉS LÖWY**

első beszerzezbányai
hidraulikus gyümölcs-
sajtoló és szörpgyártó
Beszerzezbányán

LITCKE L.

pezsgőborgyár-telepe PÉCS.

Főraktár: Budapest, IV., Szép-utca 3.

Frigyes főherceg és császári és királyi fensége, Salvator Lipót és cs. és kir. fensége és „Nemzetközi Háló-kocsi” és „Európai Express Vonat-társaság” szállítója.

PEZSGŐFAJOK:

„SPORT GRAND VIN SEC”, „CASINO EXTRA SEC”, „FORENLAND” (savanykás) „BRITANIA EXTRA DRY” (cukor nélk.)

Alapítotott 1820.

Fanda Ágoston és Zimmer Péter utóda

Zimmer Ferenc

halnagykereskedő, csász. és kir. udvari szállító

Budapesten

Telefon: József 48-91. Sörgöycim: Zimmer halnagymster Budapes

Bátonbogláron

teljes szálloda-, étterem- és kávéház-berendezés eladó. — Bővebbet: BERGER VILMOSNÁL.

Borokat beraktározunk, azokra előnyös kölcsönt adunk. :: Nagyobb tétéleknél vidékre is Pincénk vannak szakszerű kezelésről gondoskodunk. :: BUDAFOK ÉS VIDÉKE, TAKARÉK BUDAFOK.

DREHER ANTAL SERTŐZŐDEI R.-T.

BUDAPEST-KŐBÁNYÁN.

Városi iroda: VIII., József-utca 36. Sajat palack-töltés

Ajánlja kítűnő minőségű ászok-, király-, márcziusi-, kivitteli márcziusi-, korona- (à la pilsent), maláta-, bajor-, dupla márcziusi- és bak-sörét.

Különlegesség: dupla maláta kősör, kőkörökben. Nagyobb sörmennyiséget saját jégkocsijaiban szállít.

ELSŐ MAGYAR RÉSZVÉNY-SERTŐZŐDE

Budapest-Kőbánya.

Fennáll:

1854 óta A legújabb technikai berendezésekkel felszerelt sertőzde évi gyártó képessége 1.000.000 hl.

Hordósörrendelés Budapestre: VIII., Esterházy-u. 6. Telefon József 4-29. Anyalföldi jégverem: Telefon 115-85. Budai jégverem: Telefon 43-40. Vidékre X. Külsőberényi-út 11. Telefon: József 56-36 és József 56-38. Palack-sörrendelés Budapestre és vidékre X. Külső Jászberényi-út 11. száma. Telefon: József 56-37. Budapestre a városi sörkocsiraiban is.

AZ „ERDÉLYI PINCZE-EGYLET”

császári és királyi udvari szállítók

KOLOZSVÁROTT.

Sürgöycim: Bortermelők szövetezete, Kolozsvár.

Ajánlja egyenesen a szövetezeti termelő tagjaitól beszerzett és minden kiállításon elsőrendű érmekeket nyert tisztán kezelt és kítűnő minőségű fehér- és veres-, asztali-, pecsenye-, csemege- és gyógyborait. Megkeresésére készséggel küld árlapot az igazgatóság.

TÖRLEY

